

Københavns Borgerrepræsentation
Rådhuset
1599 København V

08-09-05

Tilsynet modtog den 16. juni 2005 en klage over Borgerrepræsentationens beslutning af 12. maj 2005 om ikke at følge Undervisningsministeriets anmodning om at trække læseplanen for kristendomskundskab på Ålholm Skole tilbage. Klagen var indgivet af 3 medlemmer af Borgerrepræsentationen, Pia Allerslev, Majbritt Mamsen og Louise Frevert.

Tilsynet har nu afsluttet behandlingen af sagen.

Tilsynet finder i lighed med Undervisningsministeriet, at Ålholm Skoles læseplan ikke opfylder lovgivningens krav, og at Borgerrepræsentationens godkendelse heraf dermed er ulovlig.

Som konsekvens heraf anser Tilsynet Borgerrepræsentationens beslutning af 12. maj 2005 for at være i modstrid med lovgivningen.

Tilsynet skal på den baggrund anmode Borgerrepræsentationen om på førstkommende møde at træffe beslutning om at trække godkendelsen af læseplanen i kristendomskundskab på Ålholm Skole tilbage og samtidig sikre, at der fastsættes en ny læseplan, der opfylder lovgivningens krav.

Borgerrepræsentationen anmodes om at tage tilsvarende skridt i forhold til Frederikssundsvejens Skole.

Tilsynet skal anmode om at modtage udskrift fra beslutningsprotokollen umiddelbart efter mødet i Borgerrepræsentationen.

Det er Tilsynets opfattelse, at dersom Københavns Borgerrepræsentation ikke beslutter at efterkomme Tilsynets anmodning, vil det fornødne klare grundlag for anvendelse af sanktioner efter styrelseslovens § 50 b, stk. 1, være til stede.

Tilsynet har herved navnlig lagt vægt på, at Undervisningsministeriet ved brev af 6. april 2005 har udtalt, at der foreligger en klar ulovlighed, der er så alvorlig, at anvendelse

TILSYNET

MED KOMMUNERNE
I KØBENHAVNS OG
FREDERIKSBORG AMTER
SAMT MED KØBENHAVNS,
FREDERIKSBERG OG
BORNHOLMS KOMMUNER

STATSAMTET KØBENHAVN
HEJREVEJ 43
2400 KØBENHAVN NV

JOURNAL NR.: 2005-613/802

DIREKTE TELEFON: 38 17 06 19

TELEFON: 38 17 06 00

FAX: 38 33 20 12

CVR-NR.: 11-57-70-83

KOEENHAVN@STATSAMT.DK

WWW.STATSAMT.DK

TELEFONTID:

MANDAG – ONSDAG: 10.00 – 15.00

TORSDAG: 13.00 – 16.00

FREDAG: 10.00 – 12.00

en klar ulovlighed, der er så alvorlig, at anvendelse af sanktioner skønnes påkrævet.

Her følger først en gennemgang af sagens baggrund og dernæst en redegørelse for Tilsynets opfattelse.

Sagens baggrund

Ålholm Skoles skolebestyrelse søgte i 1999 Undervisningsministeriet om tilladelse til et forsøg med faget kristendoms-kundskab som et obligatorisk religions- og livskundskabsfag på baggrund af, at et større antal elever var fritaget for faget. Formålet med forsøget var at inddrage flere af de mange muslimske elever i undervisningen og udbrede faget i en tværfaglig sammenhæng.

I en omfattende korrespondance med Undervisningsministeriet fik skolen afslag på som forsøg at gøre faget obligatorisk samt at ændre fagets navn til religion. Sideløbende hermed arbejdede en udviklingsgruppe på skolen og eksterne eksperter med at formulere en lokal læseplan.

Ved brev af 17. december 2004 meddelte uddannelses- og ungdomsborgmesteren ministeriet, at han havde godkendt skolens læseplan af 1. maj 2002, senest revideret december 2004.

Ved brev af 6. april 2005 fremsendte Undervisningsministeriet en redegørelse til Borgerrepræsentationen, hvori ministeriet redegjorde for retsgrundlaget sammenholdt med læseplanen. Undervisningsministeriet konkluderede, *"at godkendelsen af Ålholm Skoles læseplan er klart ulovlig, og at lovliggørelse om fornødent må gennemtvinges med sanktioner. Københavns Borgerrepræsentation anmodes således om at trække godkendelsen af læseplanen tilbage og drage omsorg for – eventuelt med anvendelse af kommunestyrelseslovens virkemidler – at der fastsættes en ny læseplan, der opfylder lovgivningens krav."*

Borgerrepræsentationen besluttede på et møde den 12. maj 2005 at forkaste et forslag fra Venstre og Dansk Folkeparti om at trække godkendelsen af læseplanen tilbage og udarbejde en ny i overensstemmelse med Undervisningsministeriets tilkendegivelse.

Af den udskrift af beslutningsprotokollen fra mødet, som var vedlagt klagen til Tilsynet, fremgår bl.a., at forslaget 1. og 2. "at" blev forkastet med 31 stemmer (medlemmerne af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten) imod 15 (medlemmerne af Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Venstre undtagen Wallait Khan), 1 (Wallait Khan) undlod at stemme.

Af Københavns Kommunes notat af 10. marts 2005, som er udarbejdet på baggrund af borgerrepræsentationsmedlem Pia Allerslevs forslag til et møde i Uddannelses- og Ungdomsudvalget den 16. marts 2005, fremgår blandt andet, at Frederikssundsvejens skole har udarbejdet egen læseplan i kristendomskundskab, som er identisk med Ålholm Skoles.

Af dagsordenen for et møde i Uddannelses- og Kulturudvalget den 1. juni 2005 fremgår af sagsbeskrivelsen bl.a. følgende:

"...Borgerrepræsentationen har således [i mødet den 12. maj 2005, indsat af Tilsynet] godkendt læseplanen i kristendomskundskab med samme indhold, som den tidligere er godkendt af borgmesteren... ...Da borgmesteren har godkendt en enslydende læseplan for Frederikssundsvejens Skole, omfatter Borgerrepræsentationens godkendelse også læseplanen for kristendomskundskab på Frederikssundsvejens Skole..."

Af beslutningsprotokollen fra mødet i Uddannelses- og Ungdomsudvalget den 1. juni 2005 fremgår, at udvalget besluttede at følge Uddannelses- og Ungdomsforvaltningens indstilling. Denne gik ud på, at udvalget indstillede til Borgerrepræsentationen, at Borgerrepræsentationen svarede Undervisningsministeriet, at man havde besluttet ikke at trække godkendelsen af læseplanen for kristendomskundskab tilbage.

I forvaltningens indstilling anførtes bl.a. følgende:

"...Det har været forvaltningens vurdering, at trin- og slutmål for undervisningen ikke nødvendigvis skulle fremgå eksplicit af den enkelte skoles læseplan, da trin- og slutmål under alle omstændigheder er bindende for alle skoler. Det samme gælder for de centrale kundskabs- og færdighedsområder. Borgmesteren har derfor ikke stillet krav herom i forbindelse med godkendelsen af læseplanen.

Det fremgår klart af forordet til Ålholm Skoles læseplan for kristendomskundskab, at udgangspunktet for undervisningen er den evangelisk-lutherske kristendom.

Det er desuden indarbejdet i læseplanen s. 8 underafsnittet "Fasernes indbyrdes sammenhæng", at det for alle tre faser gælder, at eleverne skal møde et indhold, som gør det muligt for dem at tilegne sig de kundskaber og færdigheder, som det fremgår af fagets trinmål efter henholdsvis 3. klassetrin, 6. klassetrin og efter 9. klassetrin. Der er ikke 10. kl. på skolen. Det er forvaltningens overbevisning, at skolen på denne måde vil få inddraget såvel bibelske fortællinger som kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng undervisningen, da disse netop er en del af fagets bindende trinmål.

Det er forvaltningens opfattelse, at der ikke i lov om folkeskolen eller bekendtgørelser udstedt i henhold til loven fremgår særlige formkrav til udformningen af lokale læseplaner. Læseplaner kan således udarbejdes, så de tager udgangspunkt i de lokale behov og afspejler den befolkningssammensætning, som deltager i skolens undervisning. En række krav til undervisningen, som det fremgår af love og bekendtgørelser, er da heller ikke præciseret i ministeriets egne vejledende læseplaner. Det gælder fx antallet af undervisningstimer i faget eller hvordan faget indgår i tværgående emner og problemstillinger.

Af Undervisningsministeriets publikation Skolebestyrelsen, hæfte 6, Undervisningens indhold, fremgår det, at "når undervisningens indhold er sat på dagsordenen i skolebestyrelsen, vil et naturligt udgangspunkt for en drøftelse af det ofte være ministeriets vejledende læseplaner. Skolebestyrelsen kan udarbejde et helt eget forslag til læseplaner eller, hvad der er mere normalt, foreslå ændringer i den vejledende læseplan, så den understøtter skolens målsætninger og de principper for undervisningens organisering m.v., skolebestyrelsen har vedtaget."

Fastsættelsen af lokale læseplaner er et stort arbejde, som de færreste skolebestyrelser har mulighed for at indgå i. Skolebestyrelsen ved Ålholm Skoles arbejde viser således en stor seriøsitet og respekt for vigtigheden af undervisning i kristendom, andre religioner og livsanskuelser. Læseplanen inddrager endog i høj grad folkeskolelovens formålsparagraf. Læseplanen i kristendomskundskab indeholder desuden en række eksempler på emner, der kan inddrages i undervisningen, men som naturligvis ikke er udtømmende.

Forvaltningen finder det ikke meningsfuldt, at en skole med de faglige kompetencer, den råder over, skal leve op til de vejledende læseplaners form og standard, som en vejledende læseplan fra Undervisningsministeriet har, idet ministeriets læseplaner er tilvejebragt gennem deltagelse af pædagogiske konsulenter og specialiserede fagfolk.

Det er forvaltningens samlede vurdering, at læseplanen for kristendomskundskab på Ålholm Skole ikke er klart ulovlig, således som ministeriet formulerer det..."

Det fremgår af klagen, at Borgerrepræsentationen på sit møde den 15.-16. juni 2005 besluttede at besvare Undervisningsministeriets brev af 6. april 2005 på den af udvalget foreslåede måde. Dette skete ved brev af 4. august 2005.

Det fremgår af udskriften af beslutningsprotokollen fra Borgerrepræsentationens møde den 15. juni 2005, at et flertal (32 stemmer) bestående af medlemmerne fra Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten stemte for beslutningen, mens et mindretal (17 stem-

mer) bestående af medlemmerne fra Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Venstre stemte imod beslutningen.

Tilsynet anmodede ved brev af 23. juni 2005 Borgerrepræsentationen om en udtalelse i sagen.

Ved brev af 25. august 2005 afgav Borgerrepræsentationen en udtalelse til Tilsynet. Det anføres heri, at:

"...Borgerrepræsentationen behandlede besvarelsen af Statsamtet Københavns henvendelse vedr. Ålholm Skoles læseplan for kristendomskundskab på mødet den 22. august 2005.

Borgerrepræsentationen vedtog, at man ikke har yderligere bemærkninger til Borgerrepræsentationens behandling af sagen på mødet den 15. juni 2005, idet der henvises til den fremlagte redegørelse for sagen til dette møde..."

Af vedlagte udskrift af beslutningsprotokollen fra Borgerrepræsentationens møde den 18. august 2005 fremgår, at et flertal (27 medlemmer) bestående af medlemmerne fra Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten stemte for Uddannelses- og Ungdomsudvalgets udaterede indstilling til besvarelse og mod forslaget fra Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Venstre, mens et mindretal (17 medlemmer) bestående af medlemmerne fra Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Venstre og stemte imod indstillingen og for forslaget. Det nævnte forslag fra Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Venstre gik ud på:

"...At UU-forvaltningens forslag til besvarelse forkastes, at BR svarer Tilsynet, at BR efter at have revurderet sagen trækker sagen tilbage med øjeblikkelig virkning og pålægge[r, indsat af Tilsynet] uddannelses- og ungdomsforvaltningen at udarbejde en ny læseplan snarest muligt i overensstemmelse med Undervisningsministeriets tilkendegivelser herom af 6. april 2005 og underrette Undervisningsministeriet om dette..."

Af Undervisningsministeriets brev af 6. april 2005 til Københavns Borgerrepræsentation anføres om retsgrundlaget sammenholdt med Ålholm Skoles læseplan følgende:

"En læseplan beskriver indholdet af undervisningen og skal afspejle fagets formål og de fælles nationale trin- og slutmål for, hvad undervisningen skal lede frem mod. Undervisningsministeriet finder ikke, at læseplanen for Ålholm Skole lever op til lovgivningens krav.

Det fremgår således ikke på nogen måde af læseplanen, at kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom, som

det er fastsat i lovens § 6, stk. 1, og det kan ikke ses ud af læseplanen, at undervisningen tager udgangspunkt i kristendommen, jf. § 5, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 571 om formålet med undervisningen i kristendomskundskab.

Tilsvarende afspejler skolens læseplan ikke de i bekendtgørelsen fastsatte slutmål. Bekendtgørelsens trinmål afspejles ligeledes ikke i læseplanen, og det kan således ikke udledes, at undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig de ovenfor nævnte kundskaber og færdigheder inden for kundskabsområderne Bibelske fortællinger og Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng.

Den af Per Bregengaard senest godkendte læseplan (den her omhandlede læseplan revideret december 2004) adskiller sig med en enkelt sætning fra den forrige læseplan, idet følgende sentens er indsat i den i december reviderede læseplan: "For alle tre faser gælder det, at eleverne skal møde et indhold, som gør det muligt for dem at tilegne sig de kundskaber og færdigheder, som fremgår af fagets trinmål."

Uanset denne tilføjelse finder Undervisningsministeriet ikke, at skolens læseplan opfylder fagets formål, slut- og trinmål inden for kundskabsområderne Bibelske fortællinger og Kristendommens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng. Dette kan blandt andet udledes af skolens læseplan for 1. fase, som ministeriet går ud fra svarer til undervisningen efter 3. klassestrin. Heri hedder det i læseplanen, at "Børnenes spørgelyst om tilværelsen imødekommes ved, at eleverne arbejder med anskuelige fortællinger fra forskellige religioner og ved at inddrage religiøse fænomener og symboler." Endvidere hedder det: "Da det nære personlige forhold spiller en stor rolle i børnenes liv, bliver det vigtigt at arbejde med udvalgte livstemaer, de binder det nære og det konkrete sammen med forhold i børnenes omverden. Eleverne opfordres gennem enkle spørgsmål og opgaver til at formulere, hvordan de opfatter deres sociale omverden, og hvordan de mener, man kan og bør handle over for hinanden."

De temaer/emner, der ifølge skolens læseplan arbejdes med i alle 3 faser, er:

Dagliglivets praksis

Religiøse, etiske og filosofiske fortællinger

Religionernes historie, deres historiske baggrund og nutidige fremtoning

Kunst og symboler

Praktisk/anvendt filosofi og etik.

For alle fem temaer/emner fremgår det, at undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs egen religionsopfattelse. For eksempel under emnet Religiøse, etiske og filosofiske fortællinger i 1. fase hedder det: "Via religiøse og etiske for-

tællinger sigtes der mod, at eleverne også bliver opmærksomme på (samt får fortalt deres egne fortællinger om forskellige dele af deres omverden og deres erfaringer dermed. "

Det er således ikke muligt at se af læseplanen, at eleverne efter 3. klassesetrin blandt andet skal kunne kende fortællinger i det Gamle og Nye Testamente, gengive udvalgte bibelske fortællinger på forskellig vis, tale med om indholdet af bibelske fortællinger og sætte indholdet i bibelske fortællinger i forhold til nutiden. Hele grundlaget for beskrivelserne i skolens læseplan er alene kundskabsområderne Livsfilosofi og etik og Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser.

En tilsvarende manglende efterlevelse af kundskabsområderne Bibelske fortællinger og Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng gælder for læseplanens indhold i 2. og 3. fase. Efter ministeriets opfattelse vil eleverne således ikke med undervisning efter denne læseplan kunne tilegne sig de kundskaber, der sætter dem i stand til at nå trin- og slutmålene for undervisningen i kristendoms-kundskab.

I forhold til ovennævnte bemærkning j læseplanen om, at eleverne for alle 3 faser skal møde et indhold, som gør det muligt for dem at tilegne sig de kundskaber og færdigheder, som fremgår af fagets trinmål, henleder ministeriet opmærksomheden på, at der for kundskabsområdet Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser, der udgør en betydelig del af læseplanen i alle 3 faser, først er fastsat bindende trinmål efter 9. klassesetrin.

Per Bregengaard har i brev af 17. december 2004 til undervisningsministeren gjort gældende, at meningen med læseplaner må være, at der kan lægges forskellige lokale vinkler og holdninger ind i undervisningen. Per Bregengaard henviser i denne forbindelse til folkeskolelovens § 18, hvorefter undervisningen skal tilrettelægges, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger.

Ministeriet er enig i denne betragtning, idet det er muligt i læseplanen at betone lokale vinkler med udgangspunkt i elevernes forudsætninger. Dette indebærer dog ikke, at der kan ses bort fra lovens § 6, stk. 1, hvorefter kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom, og hvorefter læseplanen efter sit indhold skal foreskrive en undervisning, der leder eleverne frem mod at have tilegnet sig de kundskaber og færdigheder i faget, som de nationale slutmål og trinmål angiver.

Ministeriet henleder opmærksomheden på, at det er Borgerrepræsentationens ansvar, at læseplanen er i overensstemmelse med lovgivningen. Der henvises til folkeskolelovens § 40, stk. 3, hvorefter kommunalbestyrelsen godkender skolernes

læseplaner, og ved godkendelsen må kommunalbestyrelsen i kraft af sit overordnede ansvar for kommunens skolevæsen påse, at læseplanen er udformet på en sådan måde, at den er i overensstemmelse med lovgivningens krav.

Konklusion

Undervisningsministeriet må på baggrund af ovennævnte redegørelse konkludere, at godkendelsen af Ålholm Skoles læseplan er klart ulovlig, og at lovliggørelse om fornødent må gennemtvinges med sanktioner.

Københavns Borgerrepræsentation anmodes således om at trække godkendelsen af læseplanen tilbage og drage omsorg for – eventuelt med anvendelse af kommunestyrelseslovens virkemidler – at der fastsættes en ny læseplan, der opfylder lovgivningens krav.”

Tilsynets opfattelse

Efter § 48, stk. 1, i den kommunale styrelseslov, fører de kommunale tilsynsmyndigheder tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Der er således tale om et retligt tilsyn.

Undlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan statsamtmanden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder, jf. § 50 b, stk. 1, i styrelsesloven. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme, jf. samme lovs § 50 b, stk. 2.

Lov om folkeskolen (lovbekendtgørelse nr. 393 af 26. maj 2005) indeholder i §§ 6, stk. 1, og 10, stk. 1 og 2, følgende bestemmelser:

”§ 6. Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom. På de ældste klassetrin skal undervisningen tillige omfatte fremmede religioner og andre livsanskuelser.

§ 10. Undervisningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen og om centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) i fag og obligatoriske emner efter §§ 5-8 og § 9, stk. 1-6. Undervisningsministeren fastsætter desuden regler om mål for bestemte klassetrin (trinmål) i de enkelte fag/emner, bortset fra de fag, der kan tilrettelægges over 1 eller 2 år. Stk. 2. Slutmål og trinmål angiver fælles nationale mål for, hvad undervisningen skal lede frem mod at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder i faget/emnet henholdsvis ved afslutningen af undervisningen og ved afslutningen af bestemte klassetrin.”

Bemyndigelsen i § 10, stk. 1, er udnyttet ved Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 571 af 23. juni 2003, om formålet med undervisningen i folkeskolens fag og ob-

målet med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner med angivelse af centrale kundskabs- og færdighedsområdet (slutmål) og trinmål (Fælles mål), som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 737 af 14. juli 2005.

I bekendtgørelsens §§ 5 og 6, stk. 2 og 3, er der fastsat følgende bestemmelser:

”§ 5. Formålet med undervisningen i kristendomskundskab er, at eleverne erkender og forstår, at den religiøse dimension har betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og for dets forhold til andre.

Stk. 2. Undervisningen tager sit udgangspunkt i kristendommen, som denne fremtræder i historisk og nutidig sammenhæng.

Stk. 3. Eleverne skal opnå kendskab til bibelske fortællinger og forståelse af kristendommens betydning for værdigrundlaget i vor kulturkreds. Derudover indgår ikke-kristne religioner og livsanskuelser med henblik på, at eleverne får forståelse af andre livsformer og holdninger.

Stk. 4. Gennem mødet med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen samt i andre religioner og livsopfattelser, skal undervisningen give eleverne et grundlag for personlig og ansvarlig stillingtagen og handling over for medmennesket og naturen.

§ 6...

Stk. 2. Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder i bibelske fortællinger, der sætter dem i stand til at

- 1) udtrykke viden om centrale fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente,
- 2) diskutere de bibelske fortællingers sigte og perspektiv og deres tyding af tilværelsen og

- 3) gøre rede for bibelske fortællinger og symbolers betydning i kunsten, herunder litteraturen.

Stk. 3. Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder i kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng, der sætter dem i stand til at

- 1) forholde sig til spørgsmålet om, hvad kristendom er,
- 2) gengive hovedtrækkene i kristendommens historie,
- 3) vurdere kristendommen og folkekirkens betydning i Danmark,
- 4) forholde sig til kirkelige retninger i vor tid,
- 5) formulere sig om brug og betydning af kristne symboler og ritualer og
- 6) tolke salmer og sange samt benytte dem som udtryksform.”

I bilag 1, nr. 3 til bekendtgørelsen fastsættes trinmålene for kristendomskundskab. For så vidt angår undervisningen i Bibelske fortællinger og Kristendommen og dens forskellige udtryk i nutidig og historisk sammenhæng er disse følgende:

”Efter 3. klassetrin

Bibelske fortællinger

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende til fortællinger i Det Gamle og Nye Testamente
- gengive udvalgte bibelske fortællinger på forskellig vis
- tale med om indholdet af bibelske fortællinger

- sætte indholdet af bibelske fortællinger i forhold til nutiden.

Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng
Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- samtale om, hvad kristendom er
- genkende kristendommens fremtrædelsesformer, som de forekommer i hverdagen, bl.a. i udsmykninger og i landskabet
- kende til kirkens indretning og udsmykning
- udtrykke sig om kristendommens relation til årets og livets rytme
- samtale om udvalgte symboler
- synge og samtale om salmer og sange.

Efter 6. klassetrin

Bibelske fortællinger

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forholde sig til udvalgte fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente
- skelne mellem forskellige genrer i Bibelen
- kende forholdet mellem Det Gamle og Nye Testamente
- kende og tyde udvalgte bibelske fortællinger
- erkende bibelske fortællinger, som de kommer til udtryk i kunst og kultur.

Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke deres forståelse af, hvad kristendom er
- kende til kristendommens historiske forudsætninger og udviklingsforløb i Europa med særligt fokus på Danmark
- give eksempler på sammenhænge mellem kirkens indretning, udsmykning og funktion
- give eksempler på ritualers betydning i menneskers liv
- samtale om udvalgte begreber, symboler og kunstneriske udtryk med henblik på forståelse af, hvad kristendom er
- bruge salmer og sange som udtryksform
- samtale om salmer og sange som religiøse udtryk.

Efter 9. klassetrin

Bibelske fortællinger

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig om bibelske fortællingers sammenhæng med værdier i dansk og europæisk kultur
- forholde sig til de bibelske fortællinger i samtaler om tyding af tilværelsen
- fortolke motiver og temaer, som de kommer til udtryk i kunst og kultur.

Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- reflektere over og diskutere kristendommens rolle i kultur og samfund
- have indsigt i og forholde sig til kirkelige synspunkter samt deres betydning i samfundet
- drøfte folkekirkens organisation og betydning i samfundet
- forholde sig til andre kristne trossamfund
- forholde sig til sammenhænge mellem tid, rum og betydning i forskellige ritualer
- genkende kristne symboler samt diskutere deres funktioner, når disse indgår i kunstneriske udtryk
- tolke salmer og sange, bl.a. i relation til den historiske udvikling."

Tilsynet har gennemgået Ålholm Skoles Læseplan for Kristendomskundskab, 1. maj 2002, revideret december 2004.

Tilsynet finder på den baggrund i lighed med Undervisningsministeriet, at Ålholm Skoles læseplan ikke lever op til lovgivningens krav.

Efter folkeskolelovens § 40, stk. 3, godkender kommunalbestyrelsen skolernes læseplaner. Som anført i Undervisningsministeriets udtalelse er det kommunalbestyrelsen, som i kraft af sit overordnede ansvar for kommunens skolevæsen, må påse, at læseplanen er udformet på en sådan måde, at den er i overensstemmelse med lovgivningen.

Det er herefter Tilsynets opfattelse, at Borgerrepræsentationens godkendelse af læseplanen er ulovlig.

Det er således ikke indarbejdet i læseplanen, at kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom, som det er fastsat i folkeskolelovens § 6, stk. 1, og det kan ikke ud af læseplanen ses, at undervisningen tager udgangspunkt i kristendommen, jf. § 5, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 571 af 23. juni 2003.

Endvidere finder Tilsynet ikke, at skolens læseplan opfylder fagets formål, slut- og trinmål inden for kundskabsområderne Bibelske fortællinger og Kristendommens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng.

Som der er nærmere redegjort for i Undervisningsministeriets brev af 6. april 2005 er det således ikke muligt at se af læseplanen, at eleverne efter 3. klassetrin blandt andet skal kunne kende fortællinger i det Gamle og Nye Testamente, gengive udvalgte bibelske fortællinger på forskellig vis, tale med om indholdet af bibelske fortællinger og sætte indholdet i bibelske fortællinger i forhold til nutiden.

En tilsvarende manglende efterlevelse af kundskabsområderne Bibelske fortællinger og Kristendommen og dens forskelli-

ge udtryk i historisk og nutidig sammenhæng gælder efter Tilsynets opfattelse for læseplanens indhold i 2. og 3. fase.

Tilsynet finder overordnet, at hele grundlaget for beskrivelserne i skolens læseplan alene er kundskabsområderne Livsfilosofi og etik og Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser.

At det af forordet til læseplanen er anført, at man er bevidst om, at *"Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den evangelist-lutherske kristendom"*, og at det i læseplanen er anført, at *"for alle tre faser gælder det, at eleverne skal møde et indhold, som gør det muligt for dem at tilegne sig de kundskaber og færdigheder, som fremgår af fagets trinmål"*, ændrer efter Tilsynets opfattelse ikke på denne vurdering.

Som konsekvens af ovenstående anser Tilsynet Borgerrepræsentationens beslutning af 12. maj 2005 for at være i modstrid med lovgivningen.

Tilsynet skal på den baggrund anmode Borgerrepræsentationen om på førstkommende møde at træffe beslutning om at trække godkendelsen af læseplanen tilbage og sikre, at der fastsættes en ny læseplan, der opfylder lovgivningens krav.

På baggrund af oplysningerne i Københavns Kommunes notat af 1. marts 2005 sammenholdt med dagsordenen for Uddannelses- og Kulturudvalgsmødet den 1. juni 2005 om, at Frederikssundsvejens Skole har en af Københavns Borgerrepræsentation godkendt læseplan, som er identisk med Ålholm Skoles, skal Tilsynet endvidere anmode Borgerrepræsentationen om at tage tilsvarende skridt i forhold til denne skole.

Tilsynet skal anmode om at få tilsendt en udskrift af beslutningsprotokollen umiddelbart efter Borgerrepræsentationens møde.

Det er Tilsynets opfattelse, at dersom Københavns Borgerrepræsentation ikke beslutter at efterkomme Tilsynets anmodninger, vil det fornødne klare grundlag for anvendelse af sanktioner efter styrelseslovens § 50 b, stk. 1, være til stede.

Tilsynet har herved navnlig lagt vægt på, at Undervisningsministeriet ved brev af 6. april 2005 har udtalt, at der foreligger en klar ulovlighed, der er så alvorlig, at anvendelse af sanktioner skønnes påkrævet.

Med venlig hilsen

Bente Flindt Sørensen
statsamtmand/

Kristine Queitsch
kontorchef